

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. IV. A quibus non liccat appellare?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

§. IV.

A quibus non liceat appellare?

2740.

Prima dubitatio de Judice, qui post interpositam appellationem sustulit gravamen, propter quod appellatum est. De hoc agitur c. *cum cessante*, 60. h. t. ubi dicitur, quod, si *Judex à quo*, seu Ordinarius, seu delegatus, aliquid comminando, aut interloquendo, partem litigantem gravavit, & post interpositam à gravato appellationem saniore usus Consilio, à gravamine destitit; *in causa procedere possit, perinde, ac si gravamen non intercesserit, propterea quod cessante causa, cesset effectus, dummodo Judex non ex alia causa legitima suspectus sit.* Procedit autem hic textus de casu, quo Judex sententiam suam mutare potest, cujusmodi est interlocutoria; secus est de definitiva; nam hanc *regulariter* mutare non potest, sive bene, sive malè judicaverit; quia functus est officio suo; L. *Judex ff. de sent. & re judicat.* Sed V. quæ annotavimus l. 4. *decret. n. 1423.* dixi *regulariter.* Nam (ut notat Baldus in L. 1. C. *sententiam rescindi non posse*) in quibusdam casibus Judex, etiam post latam sententiam definitivam, cognoscere, & revocare potest.

2741.

Nam 1. id potest, si notoriè constet de injustitia sententiæ, aut ex partis confessione, secundum doctrinam Innoc. in c. *Quia pleriquè n. 3. de immunit. Ecclesiarum.* Ratio est, quia, si notum est, aut in confessio, sententiam esse injustam, non potest ejus executionem petere is, pro quo lata est; sed, nequè ipse Judex etiam exequi poterit; quia injustitiam suam magis auget, & confirmaret. Vide c. *cum inter. 13. de rejudic.* Deinde, in causis criminalibus, matrimonii, aliisque, in quibus ob peccati periculum sententia non potest transire in rem judicatam, Judex malè à se latam sententiam retractare debet, c. *Lator. 7. c. consanguinei. 9. de rejudic. 3. per restitutionem in integrum L. Divus 33. ff. de rejudic. c. 1. de in integrum restit. in 6.* Demum, si sententia lata sit officio Judicis nobili, revocari eam posse, docet Bart. in L. 1. §. *ult. ff. de pratoria stipulat.*

2742.

Altera dubitatio est, an liceat appellare Tom. II.

à Judicis sententia jurisdictionis solum prorogata? Resp. si partes ad Judicem non suum accedant, ejus jurisdictionem prorogantes, ab eo appellari posse, doceri à Layman in c. *causam 14. de sent. & rejudicat. n. 1. ex L. ex consensu. 33. ff. de appellat. idem tradente de Judice, communi partium consensu impetrato; excipit tamen 1. casum in L. 8. C. de Episcopali audientia, ibi: Episcopale judicium, ratum sit omnibus, qui se audiri à Sacerdotibus elegerint, eamquè illorum judicationi adhibendam esse reverentiam jubemus, quam vestris necesse est deferri potestibus, à quibus non licet provocare.* Dubitant tamen aliqui an hæc dispositio Codicis, à Sacris canonibus sit recepta? Sed in hoc procedendum est juxta communem doctrinam, quæ dicit, Sacros canones etiam legibus Principum adjuvari in decidendis causis, pro quibus in jure Ecclesiastico nihil definitum est, si leges nihil disponant, quod dedecet Sanctitatem canonicam excipit. 2. & ait, si non potest appellari ab eo, cujus jurisdictio à judice prorogatur, nec posse appellari, quando à partibus jurisdictio prorogatur; sic Bartol. in dict. L. *ex consensu. n. 1.*

2743.

Tertia dubitatio est, an liceat appellare ab arbitris? Resp. non licere ab arbitro voluntario, in quem ipsæ partes consenserunt cum pacto standi ejus arbitrio; L. *Ex consensu. 23. ff. h. t. & c. causam. 14. de sentent. & rejudicata:* secus ab arbitrio juris; qui etiam dicitur *necessarius;* ratio primi est; quia compromissum in arbitrum à partibus electum, continet pactum, & conventionem, de stando arbitri pronuntiato, & partes sibi debent imputare, quod talem elegerint, tacita consensione in gravamen, quod ejus arbitrio resolutum fuerit; ratio. 2. partis est, ex dict. l. 1. *decret. tit. ult. de arbitris;* & const. ex c. *ab arbitris,* de offic. deleg. junct. gloss. fin.

2744.

Nec obstat textus in c. *Sanè. 2. q. 6.* ubi dicitur: *Sanè, si ex consensu partium Judices electi fuerint, etiam à pauciore numero, quam constitutum est, liceat provocare;* nam, ut alij observant, & notatur ibid. *V. Liceat,* ex collatione textus in aliis codicibus, expressè additur *ly non,* & legitur, *non liceat;* sic enim ad cit. c. *Sanè* statim subnectitur, & expressè legitur, *V. Liceat.* in hæc verba: *hunc textum citat Gratianus*

T t t t

(quod

(quod ipsemet aperte profitetur) ut ostendat ab huiusmodi iudicibus licere appellare. Verum in Concilio Carthaginensi tam impresso, quam manuscripto, cum varijs exemplaribus collato, & unico Codicis Canonum etiam impresso, ac manuscripto, & Græco, quod cum ipso concordat, & Africano, ubi hoc reperitur: & apud Juonem legitur: non liceat. Et quæ in ipso Canone antecedunt, & referuntur infra eac. hoc, etiam ostendunt, omnino cum negatione legendum esse; quod autem liceat appellare ab arbitro juris, seu necessario, diximusl. i. decret. tit. 43. de arbitris; an verò detur appellatio à iudice reductionis, constat ex dict. ibid à n. 2768.

§. V.

An liceat appellare à qualibet sententia?

2745.

Resp. in hac quæstione distinguendum inter jus civile, & canonicum; & in hoc inter antiquum, & novum; pro cuius resolutione supponendum i. diversos in hac materia esse Canones juris antiqui; nam c. i. admissa fuit appellatio contra terminum citationis à iudicibus delegatis præfixum; in c. super eo 12. h. t. admittitur appellatio ante &, post litis contestationem; ac antè, & post, in sententiæ prolatione, ut constat ex textu ibi: *sacri canones antè & post litis contestationem, & in prolatione sententiæ, & post, singulis facultatem tribuunt appellandi, leges autem seculares appellationem) nisi in certis casibus) ante sententiæ non admittunt: in c. cum cessante. 60. eod. tunc solum iudici à quo appellatum est, permitti procedere, quo gravamen submovit: in c. cum sit 5. eod. si ante sententiæ, vel postea fuerit appellatum, huiusmodi appellanti bus annus indulgetur.*

2746.

Jure autem novo restrictum est jus antiquum, ut constat ex Trid. sess. 13. de reform. c. i. ibi: cum Rei criminum, pleurumquè ad evitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & gravamina simulent, & appellationis diffugio, iudicis processum impediunt, ne remedio ad innocentie præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque; ut huiusmodi eorum calliditati, & tergiversationi occurratur, ita statuit, & decrevit: *in causis visitationis, & correctio-*

nis, sive habilitatis; & inhabilitatis, nec non criminalibus; ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiæ, ab interlocutoria, vel alio quocunque gravamine, non appelletur; nec Episcopus, seu Vicarius, appellationi huiusmodi, tanquam frivole, deferre teneatur; Sed ea, ac quacunquè inhibitione, ab appellationis Iudicemanatâ, nec non omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contrariâ non obstante, ad ulteriora valeat procedere, nisi gravamen huiusmodi per definitivam sententiæ reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit; quibus casibus sacrorum, & antiquorum canonum statuta illibata persistant.

Alter locus est ex eod. Trid. sess. 24. de reform. c. 20. ubi postquam dictum est, ut causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes: etiam si beneficiales sint, in prima instantia, coram ordinarijs locorum duntaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium, à die motæ litis terminentur (abòquin, post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, alijs tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assument, & quamprimum terminaricurent) nec antea alijs committantur, nec avocentur; statim subjungitur, neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscunque recipiantur, eorumquè commissio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiva, vel à definitiva vim habente, & cuius gravamen per appellationem à definitiva reparari nequeat; & tandem per subsequentem exceptionem prædicta limitans, ait: *ab his excipiantur causæ, quæ juxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, vel quas ex urgenti, rationabiliquè causâ judicaverit summus Rom. Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ, Sanctitatis suæ manu propria subscribendum, committere, aut avocare.*

Ex dictis iuribus, deducitur, in foro Ecclesiastico, de iure illius antiquo, licuisse appellare à quacunquè sententiæ, etiam interlocutoria, & à quocunque gravamine, jure autem novo non posse appellari ab interlocutoria, nisi vim definitivæ obtinente in causis, de quibus loquitur textus in n. priore, Ratio primæ partis sumitur ex iuribus relatis n. 2745. Secundæ, ex decret. Trid.

2747.